

კრეატიული ადამიანის როლი COVID 19-ის პირობებში საქართველოს ეკონომიკის გადარჩენა

ვერა ძველაია
სტუ-ის დოქტორანტი

THE ROLE OF A CREATIVE PERSON FOR SAVING GEORGIAN ECONOMICS UNDER COVID-19 CONDITIONS

Vera Dzvelaia
Docdorant of GTU

RESUME

Today the corona virus poses new demands on the society , in particular, scientists must discover a new vaccine and economists must save the country from crisis. The country must find a way out of the economic crisis. The number of unemployed increased during the crisis, great damage was done to the tourism business, small enterprises, the self-employed. Imports and exports of goods decreased, many shops were closed, prices for products and services increased. Prices for medicines have increased. People lost their jobs. Cannot repay bank loans. However , the corona virus also has positive results: the air has been cleaned, emigrants have returned to their homeland, lands have begun to be cultivated, Georgian vilages have been revived, and the role of a creative person has increased.

საკვანძო სიტყვები: კრეატიული ადამიანი, ადამიანისეული კაპიტალი, COVID 19. ეკონომიკური კრიზისი.

პირითადი ტექსტი

დღეს, კორონა ვირუსის შედეგად ეკონომიკური კრიზისის ფონზე, რომელიც, ვფიქრობთ, ახალი შესაძლებლობების საშუალებას იძლევა, საზოგადოება კრეატიულობას მთავარ მოთხოვნას უყენებს, პირველ რიგში, მედიცინის მუშაკებს, მეცნიერებს აღმოაჩინონ კოვიდთან გასამკლავებელი „რეცეპტები“, წამალი და , მეორე რიგში, ეკონომისტებს, გადაარჩინონ კრიზისისაგან ქვეყანა.

სწორედაც რომ, ქვეყანამ, ბიზნესმა და ადამიანებმა უნდა შეძლონ, იპოვონ პანდემიის პირობებში კრიზისული სიტუაციიდან სწავი გამოსავალი, ქვეყნის ეკონომიკის ჩიხიდან გამოსაყვანად. ეს დრო დადგა დღეს - **ბრძოლა გადარჩენისათვის**. პანდემიამ ჩვენს ეკონომიკურად არც მანამდე ძლიერ ქვეყანაში კიდევ უფრო გააღრმავა სიღარიბე, უმუშევართა მრავალრიცხოვან არმიას კიდევ მრავალი შემატა, დიდი ზიანი მიაყენა ტურისტულ ბიზნესს, მცირე საწარმოებს, თვითდასაქმებულებს, ბიუჯეტის ხარჯები სხვა კუთხით გადაისროლა, რაც, ბიუჯეტის გეგმით განსაზღვრულ სფეროებში, ახლო მომავალში წარმოქმნის კრიზისს, ფსიქოლოგიური სტრესი შესძინა მოსახლეობას, ეკონომიკა დაინია უკან, შემცირდა საქონლის

იმპორტი, ექსპორტი, დაიკეტა ბევრი საწარმო და მაღაზია, რამაც კატასტროფულად გაზარდა ფასები პროდუქტებსა და მომსახურებაზე, ასევე მედიკამენტებზე და სხვა პირველადი მოხმარების საგნებზე. მართალია, ბანკებმა 3 თვით და შემდეგ კიდევ იგივე ვადით გადაავადენ სესხები მომხმარებელთა ხელშესაწყობად, სამაგიეროდ, საშელავათო პერიოდის გასვლის შემდგომ მსესხებელს ბევრად მეტის გადახდა უნევს, რასაც, ცხადია, ვერ შეძლებს, რადგან ადამიანებმა სამსახური დაკარგეს, რითიც ახერხებდნენ კრედიტების გადახდას, ახლა კი, პანდემიის არსებობისა და უმუშევრობის პირობებში მნიშვნელოვნად ბევრს იხდიან საკვებსა და სადღეინფექციო საშუალებებში და, შესაბამისად, ბანკში შესატანი თანხა მათ არ აქვთ. მართალია , სახელმწიფომ ამ თვალსაზრისით შეიმუშავა სოციალური ღონისძიებების პაკეტი (ერთ-ჯერადად 300 ლარი თვითდასაქმებულებზე და ყოველთვიურად 200-200 ლარი უმუშევრებზე 6 თვის განმავლობაში), მაგრამ ეს მაინც არ გახლავთ საკმარისი ადამიანების უმძიმესი ყოფიდან გამოსასვლელად. მთავრობამ ასევე შეიმუშავა ანტიკრიზისული გეგმა, რომელიც ორკომპონენტიანია: პირველი გახლავთ სოციალური პაკეტი და მეორე - ბიზნესის მხარდაჭერა. შეფასების შედეგად აღმოჩნდა, რომ ეკონომიკური ზრდა იქნება -4 %. ბიუჯეტი შემოსავლების სახით დაკარგავს 1,8 მილიარდ ლარს.

სავალუტო ფონდის მიერ 2020 წელს 152 ქვეყნის ეკონომიკა შემცირდება, ხოლო მცირედით გაიზრდება 37 ქვეყნის ეკონომიკა.

ცხრილი N2

პოსტპანდემიური ეკონომიკური ზრდა 2020

ქვეყანა	შემცირების %
ლიბია	- 58.7
ვენესუელა	-15
ლიბანი	-12
ბელიზი	-12
პალაუ	-11.9
სეიშელი	-10.8
საბერძნეთი	-10
იტალია	-9.1
ხორვატია	-9
მონტენეგრო	-9
საქართველო	-4

წყარო: სავალუტო ფონდი

მიუხედავად ჩამოთვლილი პრობლემებისა, აუცილებელია, აღნიშნოთ ახალი შესაძლებლობებიც, რაც პანდემიამ ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკას მოუტანა. ნებისმიერი გამოწვევა ხომ ახალი შესაძლებლობაა.

კორონა ვირუსის დადებითი შედეგები:

1. დედამიწაზე ჰაერი გაიწმინდა;
2. საქართველოდან ნასული ემიგრანტები ბრუნდებიან სამშობლოში და იმედია, უკან აღარ წავლენ. შესაძლებელია მათი უცხოეთში მიღებული გამოცდილების გამოყენება ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკაში;

3. საქართველოში ათასობით დაუმუშავებელი სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების დამუშავება დაიწყო - ამით ეროვნული წარმოება განვითარდება, მოვა ჯანსაღი პროდუქცია და უპირატესობასაც ქართველი მომხმარებელი ქართულ პროდუქტს მიანიჭებს, რაც, ერთი მხრივ, გაზრდის ფერმერის შემოსავალსა და სტიმულს და, მეორე მხრივ, მყიდველის ჯანმრთელობისათვის იქნება უსაფრთხო, ნაცვლად თურქული და ჩინური იმპორტული საკვები პროდუქტისა;

4. ბევრი მცირე და, განსაკუთებით, სტარტაპ-საწარმო იმდენად მოქნილი აღმოჩნდა, რომ, პანდემიური კრიზისის ფონზე, სწრაფად გადაეწყო ქვეყნისთვის საჭირო პროდუქციის წარმოებაზე (მაგ, პირბადეების, სამედიცინო კომბინეზონების, სადებიზფექციო ხსნარებისა და სხვა);

5. სახელმწიფოსთვის პრიორიტეტული გახდება მარცვლეული დარგის განვითარება;

6. ეს უკანასკნელი ხელს შეუწყობს მეცხოველეობის დარგის განვითარებას. აღარ დაგვჭირდება აშშ დოლარით ვიყიდოთ კომბინირებული საკვები და მეცხოველეობის დარგისთვის სხვა საჭირო პროდუქტები (ექსპორტი გადააჭარბებს იმპორტს);

7. შედეგის მომტანი იქნება მეღვინეობის, მოცვის, მაცვლის, ჟოლოს, ზეთისხილის, ნუშის დარგების დაფინანსება, გრანტებისა და შეღავათიანი კრედიტების გაცემა, უფრო აუცილებელი და გადაუდებელია სტრატეგიული კულტურის - ხორბლის წარმოების დაფინანსება. განვითარდება ტრადიციული დარგები, მით უმეტეს, სპეციალისტები ამ სფეროებში საქართველოში ნამდვილად გვყავს;

8. ემიგრანტების დაბრუნების შედეგად მოსალოდნელია, აღდგეს დაცარიელებული ქართული სოფლები (700 სოფელი მთლიანად დაცარიელებულია, 800 სოფელში მხოლოდ პენსიონერები ცხოვრობენ) - ეს იქნება დემოგრაფიული პრობლემების მოგვარების ახალი შესაძლებლობა, მით უმეტეს, კორონამდელი პერიოდიდან მოყოლებული, მოხალისე და სოფლის მოყვარული ახალგაზრდების ნაწილი მშობლიურ სოფლებს დაუბრუნდა, ზოგი მასწავლებლად, ზოგი - ფერმერად და ა.შ.

9. ქართული სოფლების აღდგენისა და სოფლის მეურნეობის დარგის განვითარების შედეგად აღარ იქნება საჭირო, აშშ დოლარით შევიძინოთ იმპორტირებული საკვები პროდუქტები :კარტოფილი,

ხახვი, ნიორი, პომიდორი, კიტრი, სტაფილო და სხვ. შესაბამისად, აღნიშნული გამოიწვევს ეროვნული ვალუტის გამყარებას;

10. აღნიშნული ღონისძიებების გატარების შედეგად აუცილებელი გახდება სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებისთვის გადამამუშავებელი ქარხნების - ინდუსტრიის განვითარება;

11. შესაბამისად, ინდუსტრიის სხვა დარგებიც განვითარდება;

12. უფრო მეტად ვიცავთ ჰიგიენის წესებს, შესაბამისად, ჯანდაცვა გაუმჯობესდება და ნაკლები პაციენტი ეყოლება ქვეყანას;

13. ყოველივე ზემოთ აღნიშნულის შედეგად, აშშ დოლარი 3,5 ლარი კი არ ეღირება, არამედ ნაკლები (რასაც თავისი უამრავი პოზიტიური შედეგი მოყვება: საქონლისა და მომსახურების ფასის შემცირება, მედიკამენტების ფასის შემცირება, საბანკო კრედიტების გაიაფება, მოსახლეობის ცხოვრების დონის გაუმჯობესება და ა.შ.);

14. ქვეყნისა და მსოფლიოს ეკონომიკისა და, ზოგადად, ცხოვრების ახალ რელსებზე გადანაცობა გამოიწვევს კრეატიული ადამიანის როლის ზრდას, ვინაიდან სწორედ დღეს, პანდემიის პირობებსა და პოსტპანდემიურ პერიოდში აუცილებელი გახდება არასტანდარტული გადაწყვეტილებების მიღება ეკონომიკის ჩიხიდან გამოსაყვანად;

15. საქართველოში ცხოვრების დონე გაიზარდება. ჩვენი ქვეყნის გეოგრაფიული მდებარეობისა და ბუნებრივი-ნიადაგობრივ-კლიმატური პირობების გათვალისწინებით, ბედნიერი სახელმწიფოების სიაში 117-ე ადგილზე კი არ ვიქნებით, არამედ მონიწივე პოზიციებზე (ათეულში მოგვხვდება).

ამდენად, COVID 19-ის პირობებში ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკური კრიზისიდან გამოსასვლელად და კრიზისის დასაძლევად, აუცილებელია, კრეატიული ადამიანების ჩართვა და მათი როლის გაზრდა ეკონომიკის სხვადასხვა დარგში, მნიშვნელოვანია ადამიანისეული კაპიტალის შესაძლებლობების მაქსიმალურად გამოყენება და მათთვის ახალი უნარ-ჩვევების შემუშავება პანდემიის მოთხოვნების კვალდაკვალ, ვინაიდან სწორედ გონივრულად შემუშავებული გეგმით შეძლებს ქვეყანა, გაუმკლავდეს მსოფლიო გამოწვევას და გადაარჩინოს ქვეყნის ეკონომიკა და მოსახლეობა არსებულ კრიზისს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. შენგელია რ. - „კრეატიული ადამიანი, როგორც თვითმზარდი ღირებულება“, ჟ. „ეკონომიკა“, #5-6, 2016;
2. შენგელია რ. - „ადამიანისეული კაპიტალი - ინვესტირების განსაკუთრებული სფერო და ქვეყნის კონკურენტუნარიანობის ამაღლების უმთავრესი პირობა“, ჟ. „ეკონომიკა“, #7-8, 2016;
3. <https://forbes.ge/>
4. http://gov.ge/index.php?lang_id=GEO&sec_id=5-41&info_id=75886
5. <https://www.imf.org/external/index.htm>.